

جایابی همزمان خازن‌های ثابت و قابل کلید زنی با استفاده از الگوریتم ژنتیک در شبکه توزیع با بار غیر قطعی

محمود رضا حقی فام^۱؛ سید محسن قاضی طباطبائی^۱

چکیده

جایابی بهینه خازن در شبکه‌های توزیع، به منظور کاهش تلفات انرژی، کاهش تلفات در پیک مصرف، آزادسازی ظرفیت تجهیزات نصب شده و بهبود پروفیل ولتاژ، یکی از روشهای مؤثر در بهره‌برداری از سیستم‌های توزیع است. در این مقاله روش جدیدی برای جایابی همزمان خازن‌های ثابت و قابل کلیدزنی در سیستم‌های توزیع با بار متغیر ارائه شده و مزایای آن نسبت به روشهای موجود بیان می‌گردد. در این روش ساختار شبکه، اطلاعات اقتصادی و اطلاعات بار به صورت تعداد سطوح اختیاری با مقدار فاصله دریافت شده و با کدگذاری جدید تعریف شده برای الگوریتم ژنتیک، مقدار و محل بهینه خازن‌ها تعیین می‌شود. نتایج حاصل از اجرای این روش برروی شبکه‌های آزمون ارائه شده و با نتایج دیگر روشهای مقایسه شده است که کار این روش پیشنهادی را نشان می‌دهد.

کلمات کلیدی

خازن‌گذاری، کاهش تلفات، اصلاح پروفیل ولتاژ، الگوریتم ژنتیک، عدم قطعیت در بار

Simultaneous Placement of Fixed and Switchable Capacitors in Distribution Networks with Load Uncertainty Using Genetic Algorithm

M.-R. Haghifam, S.M. Ghazi-Tabatabaei

ABSTRACT

Optimal capacitors placement in distribution systems for power loss reduction, releasing kVA of equipments and voltage profile improvement is one of the efficient methods for distribution system operation. In this paper, a novel method for simultaneous allocation of fixed and switchable capacitors in distribution systems with varying load is presented. In this method network configuration, load as fuzzy in multi levels and economical data are used as input data. Then using genetic algorithm, fixed and switchable capacitors are allocated simultaneously. The proposed method was tested and compared with other methods in many cases with satisfactory results.

KEYWORDS

Capacitor Placement, Loss Reduction, Voltage Profile Improvement, GA, Load Uncertainty

^۱دانشیار برق، دانشگاه تربیت مدرس - تهران - ص.پ. ۱۴۱۱۵-۱۱۱ Email: haghifam@modares.ac.ir

^۱دانشجوی کارشناسی ارشد برق، دانشگاه آزاد اسلامی واحد جنوب تهران، دانشکده تحصیلات تکمیلی

۱- مقدمه

است [۱۴-۱۶]. در این روش جایابی خازنهای ثابت و قابل کلیدزنی در شبکه های توزیع با بار متغیر بصورت همزمان انجام میگیرد. برای این منظور از کروموزمهای دو سطحی استفاده شده است. بارها نیز بصورت انعطاف پذیری با چند سطح در نظر گرفته میشوند. در این روش تعداد سطوح بارها محدودیتی نداشت و با توجه به اطلاعات موجود از بار، تعداد سطوح انتخاب میگردد. در ضمن هر سطح بار بصورت یک عدد فازی مثلثی در نظر گرفته میشود. لازم به ذکر است که جهت کاربردی کردن هر چه بیشتر روش پیشنهادی، ظرفیت خازن های پیشنهادی بر اساس بانک اطلاعات مربوط به خازن های در دسترس انتخاب میگردد. در بخش های بعدی مقاله موارد زیر مورد بررسی قرار میگیرد:

- نحوه مدل کردن بار و انجام پخش بار
- روند انتخاب پله مناسب خازن
- کدگاری و ساختار کروموزوم
- تابع هدف و قیود حاکم بر آن
- الگوریتم ژنتیکی
- مطالعات عددی

۲- مدل کردن بار و روش انجام پخش بار

با نگرشی به تحقیقات گذشته، این نکته جلب توجه میکند که در اکثر این تحقیقات از یک مقدار ثابت برای هر سال (که معمولاً مقدار میانگین بار سالیانه میباشد) برای جایابی خازن استفاده شده است. با توجه به تغییرات بار در طول مدت مطالعه و همچنین عدم قطعیت در پیش بینی بار سالهای آینده، بار ثابت سالیانه دارای دقت لازم در مدلسازی بار را ندارد. برای حل این عیب و حرکت به سمت دقت بیشتر در موضوع جایابی خازن، در روش ارائه شده، مدل بار به صورت تعداد سطوح متغیر در نظر گرفته شده است. در این روش به هر تعدادی که بتوان سطح بار را پیش بینی کرد، محاسبات براساس آن انجام میپذیرد و نکته اساسی دیگر اینکه هر یک از سطوح بار به صورت فازی مدل میشود. در الگوریتم ارائه شده هر سطح بار برای لحاظ کردن عدم قطعیت در پیش بینی بار به صورت یک عدد فازی مثلثی در نظر گرفته شده است. مقدار فازی فوق پس از انجام محاسبات پخش بار به صورت غیر فازی تبدیل شده و در پروسه جایابی خازن مورد استفاده قرار میگیرد. برای فازی زدائی، از روش برش α استفاده شده است، که با توجه به مقدار دریافت شده برای α ، متغیرهای فازی بدست آمده فازی زدائی میشوند. در روش برش α برای فازی زدائی مقادیر بزرگتر از α انتخاب میگردد تا مقدار

مطالعات نشان می دهد که حدود ۱۳٪ از توان تولید شده در سیستم قدرت بصورت تلفات اهمی در بخش توزیع تلف میشود [۱]. تلفات جریان راکتیو درصدی از این تلفات را به خود اختصاص می دهد و با افزایش جریان راکتیو بارها، تلفات سیستم نیز افزایش می یابد. نصب خازنهای ثابت و کلیدزنی شده در ظرفیت و مکان های مناسب به منظور جبران راکتیو مصرفی، علاوه بر کاهش تلفات انرژی و تلفات پیک مصرف، می تواند باعث آزادسازی ظرفیت تجهیزات نصب شده در بھینه خازن به چهار گروه اصلی، تحابی، برنامه ریزی عددی، ابتکاری و استفاده از روشهای هوشمند دسته بندی میشوند [۱-۶]. پرکاربردترین این روشهای روش تحلیلی است، در این روش فیدر قادر شاخه های فرعی فرض میگردد. سطح مقطع آن در تمام بخشها یکسان بوده و همچنین بار بصورت یکنواخت و پیوسته در طول فیدر توزیع فرض میشود [۷]. روشهای تحلیلی، به اطلاعات کمی از سیستم توزیع نیاز دارند و بکارگیری آنها در عمل بسیار آسان میباشد. از این رو، با وجود فرضیات غیرواقعی موجود در آنها هنوز تعدادی از شرکتهای برق، اساس برنامه های جایابی خازن خود را بر این قانون بنا نهاده اند [۸] و برخی از کارخانه های سازنده خازن، این قانون را در راهنمای کار محصولات خود، توصیه میکنند [۹]. معروف ترین نتیجه روش فوق قانون «۲/۳» است. بر اساس این قانون «برای کسب بیشترین کاهش در تلفات، باید خازنی با قدرت ۲/۳ توان راکتیو ابتدای فیدر، در محلی به فاصله ۲/۳ از ابتدای فیدر نصب گردد». فرضیات ساده کننده در روش فوق، به طور حتم باعث ایجاد خطأ در کسب بهترین نتیجه میشود. مرجع [۱۰] نشان می دهد که چگونه اعمال قانون «۲/۳» می تواند حتی باعث افزایش تلفات گردد. در روشهای مبتنی بر برنامه ریزی ریاضی به کمک روشهایی چون: برنامه ریزی خطی، غیر خطی، پویا و... به جایابی خازن اقدام میکند. مهم ترین اشکال این روشهای عدم انعطاف در تابع هدف و نیز گیر افتادن در نقاط بھینه محلی است. در روشهای ابتکاری نیز به کمک قضاوتهای مهندسی و تجربی به ارائه الگوریتم هایی پرداخته میشود [۱۱-۱۲]. همچنین استفاده از روشهای هوشمندی چون الگوریتم ژنتیک، شبکه های عصبی نیز در جایابی خازن ارائه شده است.

در این مقاله روش مبتنی بر الگوریتم ژنتیک ارائه شده

آن جستجو را انجام می‌دهد. برای اینکه در خازن‌گذاری شرایط وجود یا عدم وجود خازن‌ها در حالت انتخاب تصادفی حل شود در مجموعه بدست آمده تعدادی عدد صفر قرار می‌گیرد. برای یکسان شدن احتمال وجود یا عدم خازن بهتر است به تعداد اعضا موجود صفر به این مجموعه اضافه گردد؛ بدین صورت که نیمه اول مجموعه شامل اعضا صفر و نیمه دوم شامل مقادیر ترکیب‌های خازنی باشد. البته این تنها روش ممکن نبوده و برای احتمال وجود خازنها می‌توان از روشها و شرایط دیگری نیز استفاده کرد.

در جدول (۱) نمونه‌ای از کدگذاری نشان داده شده است که با فرض ایجاد ترکیب‌های دو تایی خازنهای ۱۲، ۲۵ و ۵۰ و ۷۵ کیلووار حاصل شده است. در روش پیشنهادی در این مقاله از کروموزم‌هایی که دارای دو ردیف برای نشان دادن ظرفیت خازنهای ثابت و قابل کلید زنی می‌باشند، استفاده شده است و تعداد ستونهای هر دو ردیف با هم یکسان و برابر با تعداد باس‌های شبکه مورد مطالعه است (جدول (۲)). هر کدام از خانه‌های کروموزم‌ها (زنها) نشان دهنده اطلاعات خازن در باس مربوط بوده و حاوی یکی از مقادیر کدگذاری ارائه شده می‌باشد.

جدول(۱): مثالی برای نحوه کدگذاری ظرفیت‌های خازن

پنهانهای خازن	ظرفیت خازن	کد
0	0	0
:	:	:
0	0	0
0	12	12
0	25	25
0	50	50
0	75	75
25	12	37
50	12	62
75	12	87
50	25	75
75	25	100
75	50	125
		16

جدول(۲): کدگذاری خازن‌های انتخابی ثابت و قابل کلید زنی برای هر باس

شماره باس				
n	i	۱	۲	۳
C_{1n}	...	C_{11}	...	C_{12}
C_{2n}	...	C_{21}	...	C_{22}

میانگین مقادیر بالاتر از ۰ محاسبه گردد. پخش‌بار استفاده شده بر مبنای روش جاروب رفت و برگشت است. برای کارایی بیشتر الگوریتم خازن‌گذاری نوآوری‌هایی در روش پخش‌بار که مشتمل بر دو مورد زیر می‌باشد، اعمال شد.

- با توجه به اینکه در الگوریتم خازن‌گذاری از سطوح مختلف بار استفاده می‌شود برای سرعت دادن به اجرای الگوریتم، برنامه پخش‌بار نیز به گونه‌ای تهیه شده که بصورت همزمان برای تعدادی از سطوح بار، مطالعات پخش‌بار انجام می‌گیرد.

- با توجه به فازی بودن هر یک از سطوح بارها، الگوریتم پخش‌بار بر اساس بارهای فازی تهیه شده که با استفاده از قوانین ریاضیات بازه‌ای عمل می‌کند.

۳- کدگذاری و ساختار کروموزوم‌ها

در اکثر روش‌های انجام شده برای خازن‌گذاری پس از انجام محاسبات لازم که از طریق روش‌های گوناگونی انجام می‌گیرند، تقریب‌هایی در نتایج بدست آمده صورت می‌پذیرد تا با مقادیر بانک‌های خازنی موجود و در دسترس مطابقت پیدا کند، که این عمل خود باعث خارج شدن از نقطه بهینه بدست آمده می‌شود و این سؤال را ایجاد می‌کند که چرا حوزه تغییر متغیرها در محدوده خازن‌های موجود نباشد (یا به عبارتی با استفاده از مقادیر ممکن خازن‌ها حالت بهینه را ایجاد نمایم). برای رسیدن به این هدف در این مقاله روشی برای کدگذاری الگوریتم ژنتیک ارائه شده است که در آن ابتدا مقادیر موجود بانک‌های خازنی به صورت یک مجموعه مانند زیر به الگوریتم ارائه می‌گردد:

$$\{X_1, X_2, X_3, \dots, X_n\} \quad (1)$$

در ادامه، با استفاده از مقادیر ارائه شده، ترکیب‌های ممکن از خازن‌ها ایجاد می‌شود. البته در ایجاد ترکیب‌های جدید شرایط خاصی نیز می‌توان اعمال کرد؛ بدین صورت که ترکیب‌هایی با تعداد اعضا مشخص ایجاد شود و یا اینکه در صورت مساوی بودن مقادیر ترکیب‌ها، حالتی که از بانک‌های کوچکتر تشکیل شده انتخاب گردد، که این شرایط بسته به نظر استفاده کننده می‌تواند متفاوت و گوناگون باشد. به هر حال در نهایت مجموعه‌ای بدست می‌آید که اعضا آن مقادیر مورد نظر برای قرارگرفتن در هر یک از نقاط نامزد می‌باشند. شماره ردیف هر یک از اعضا در این مجموعه به عنوان کد مربوط به آن عضو در نظر گرفته می‌شود. با این روش کدینگ، یک مجموعه منطبق بر واقعیت وجود خواهد داشت که الگوریتم فقط با استفاده از

۴- تابع هزینه

تابع هزینه در این تحقیق شامل موارد زیر است:

$$COST_{CAPACITOR_i} = C_{ff} + C_{vf} * C_{fi} + C_{fs} + C_{vs} * C_{si}$$

(۵)

یادآور می‌شود که هر کدام از اجزای فوق فقط در صورت وجود در یک باس لحاظ می‌شوند. بنابراین هزینه کل خازن‌گذاری در شبکه برابر است با:

$$COST_{CAPACITOR_total} = \sum_{i=1}^n COST_{CAPACITOR_i} \quad (6)$$

n تعداد باس‌های شبکه است که در آن‌ها خازن وجود دارد. لحاظ کردن دو قسمت ارائه شده از تابع هزینه اجباری است ولی قسمت سوم از آن که در ادامه می‌آید، بصورت اختیاری می‌باشد.

۴-۳- ظرفیت آزاد شده تجهیزات

این قسمت برای مدل‌کردن کاهش هزینه‌های ناشی از خازن‌گذاری در شبکه توزیع و کاهش تلفات است که منجر به آزادسازی ظرفیت شبکه‌های بالا دستی می‌گردد:

$$COST_{up} = (P_{loss1} - P_{loss2}) * C_{up} \quad (7)$$

که در آن C_{up} هزینه احداث برای هر کیلووات شبکه‌های بالادستی، P_{loss1} مقدار تلفات قبل از خازن‌گذاری و P_{loss2} مقدار تلفات بعد از خازن‌گذاری است.

معادلات فوق برای هر سال با توجه به تلفات کاهش یافته محاسبه شده و به سال مبنا منتقل می‌گردد. با توجه به موارد گفته شده تابع هزینه کل بصورت زیر خواهد بود:

$$COST_{total} = COST_{loss} + COST_{capacitor} + COST_{up} \quad (8)$$

۵- قیود

در این بخش قیدهای بهینه سازی ارائه می‌گردد.

• قید ولتاژ

قید موجود در این الگوریتم مقدار ماکزیمم ولتاژ است که برای تمام کروموزم‌ها لحاظ می‌شود و چنانچه به ازای خازن‌گذاری، ولتاژ از مقدار مشخص که توسط کاربر تعیین می‌شود بیشتر گردد، برای جلوگیری از مشکلات ناشی از اضافه ولتاژ در شبکه، مقادیر خازن‌های قابل کلیدزنی با تعویض پله‌ها و خازن‌های ثابت با خروج از شبکه تغییر می‌یابد.

۴-۱- تلفات

در این قسمت مقدار تلفات در کل فیدر از جمع تلفات در تک تک سکشن‌ها بدست می‌آید که در هر سکشن، مقدار تلفات برای هر سال برابر است با:

$$P_{loss_i} = R_i * I_i^2 \quad (2)$$

که در آن R_i مقاومت در سکشن i و I_i جریان سکشن i است. در نتیجه برای تلفات کل شبکه در یک سال داریم:

$$P_{loss_total} = \sum_{i=1}^n P_{loss_i} \quad (3)$$

با توجه به قیمت هر کیلووات ساعت انرژی، هزینه تلفات ایجاد شده در سال برابر است با:

$$COST_{loss} = C_e * P_{loss_total} \quad (4)$$

که در آن C_e قیمت کیلووات ساعت انرژی است.

با توجه به روابط اقتصاد مهندسی مقادیر بدست آمده برای هر سال به سال مبنا منتقل می‌گردد و کل محاسبات در سال مبنا انجام می‌شود [۱۷].

۴-۲- هزینه خازن‌گذاری

برای اینکه هزینه خازن‌ها دارای انعطاف زیادی باشد، روند کاملی برای محاسبه هزینه خازن‌ها در نظر گرفته شده است. بین صورت که هزینه خازن‌های ثابت و قابل کلیدزنی بطور مستقل از هم بوده و هر کدام دارای دو جزء است. که قسمتی از هزینه‌ها برای هر بانک نصب شده بصورت ثابت و قسمت دیگر بصورت ضریبی از مقدار خازن نصب شده در نظر گرفته می‌شود:

C_{ff} : هزینه ثابت خازنهای ثابت (واحد پول)

C_{vf} : هزینه هر kVar خازن ثابت (واحد پول)

C_{fi} : مقدار خازن نصب شده در پست i آم (kVar)

C_{fs} : هزینه ثابت خازن قابل کلیدزنی (واحد پول)

C_{vs} : هزینه هر kVar خازن قابل کلیدزنی (واحد پول)

C_{si} : مقدار خازن قابل کلیدزنی نصب شده در باس i آم (kVar)

با توجه به تعاریف فوق هزینه خازن نصب شده در پست i آم

۶- قید مقدار خازن

مقدار ماکزیمم خازن قابل نصب در یک فیدر بعنوان یک پارامتر محدود کننده دریافت شده و در حین اجرا برای هر کروموزم کنترل می‌شود تا مقدار کل خازن‌های نصب شده از ماکزیمم در نظر گرفته شده بیشتر نگردد.

۶-۱- تولید جمعیت اولیه

برای تولید جمعیت اولیه در این مقاله از دو روش استفاده شده است که هر یک جداگانه توضیح داده می‌شود.

۶-۱-۱- روش تولید تصادفی

در این روش جمعیت اولیه بصورت تصادفی تشکیل می‌شوند. مقدار خازن موجود در هر باس توسط یک عدد تصادفی در محدوده کدگذاری خازن‌های در دسترس (مانند جدول (۱)) می‌باشد تعیین شده است. در این روش جمعیت‌های کاملاً متفاوت بوجود می‌آیند که تنوع خوبی در جمعیت اولیه ایجاد می‌کند. از طرفی با توجه به تصادفی بودن مقادیر هیچ‌گونه جهت‌دهی خاصی برای الگوریتم صورت نمی‌گیرد.

۶-۱-۲- روش جهش تک متغیره

در این روش برای تولید هر یک از جمعیت‌های اولیه ابتدا یک کروموزم که بدون خازن است، تشکیل می‌گردد و به تعداد مشخص جهش‌های تک متغیره تصادفی روی آن اعمال می‌شود. سپس کروموزمی که دارای بهترین برازنده‌گی است انتخاب می‌شود و بر روی این انتخاب جهش‌های تک متغیره اعمال می‌گردد و دوباره بهترین جمعیت انتخاب شده و روند فوق تکرار می‌شود. جهش در هر مرحله و تعداد تکرار مراحل برای هر کروموزوم قابل کنترل و مشخص است. پس از انجام روند فوق به تعداد مشخص کروموزم تولید شده است. مزیت این روش نسبت به حالت قبل در این است که از همان ابتدا جمعیت اولیه به سمت جمعیت‌های با برازنده‌گی بالا حرکت کرده و از تولید هر گونه جمعیت دارای برازنده‌گی پائین جلوگیری می‌شود. نکته دیگر در این روش حفظ تنوع جمعیت اولیه است؛ جهش‌های تصادفی است نمودار جریان این روش در شکل (۱) نشان داده شده است.

۶-۲- برازنده‌گی

در الگوریتم ژنتیک برای مشخص شدن ارزش هر یک از جمعیت‌ها، پارامتری تحت عنوان برازنده‌گی هر کروموزم تعریف می‌شود. برازنده‌گی کروموزم‌ها در روش‌های گوناگون دارای تعریف‌های متفاوتی می‌باشند، در روش ارائه شده با توجه به اینکه هدف کمینه‌سازی تابع هزینه می‌باشد لذا برازنده‌گی را می‌توان به عنوان عکس تابع هزینه هر کروموزم تعریف کرد. بنابراین با کاهش یافتن تابع هزینه مقدار برازنده‌گی آن افزایش می‌یابد.

$$\text{Fitness}(i) = 1/\text{Cost Function}(i) \quad (9)$$

۶- اعمال الگوریتم ژنتیک

با توجه به ماهیت الگوریتم ژنتیک که یک روش مناسب برای بدست آوردن نقطه بهینه توابع پیچیده، چند متغیره، گستره و پیوسته می‌باشد، این روش می‌تواند از نقاط مختلف فضای جستجو شروع شده و با روندی که بر اساس اپراتورهای ژنتیکی تعیین می‌شود، جواب بهینه حاصل گردد. با توجه به اینکه الگوریتم از نقاط متعدد شروع می‌شود و این نقاط نیز در هر بار اجراشدن یکسان نیست، شناسن پیدا کردن نقطه بهینه بالا است.

در روند اعمال الگوریتم ژنتیک ابتدا جمعیت اولیه‌ای تولید می‌گردد که نحوه تولید و تعداد آنها قابل انتخاب و کنترل است. پس از تولید جمعیت اولیه، مقدار برازنده‌گی هر یک از جمعیت‌ها محاسبه می‌شود، سپس جمعیت‌های مورد نظر برای تولید نسل بعدی انتخاب می‌شوند تا با استفاده از آنها نسل جدید جمعیت تولید گردد، برای انتخاب جمعیت‌ها از روش‌های متنوعی استفاده می‌شود. پس از انتخاب جمعیت، عمل تولید جمعیت جدید با استفاده از جهش و جابجایی صورت می‌پذیرد. سپس مقدار برازنده‌گی هر یک از جمعیت‌های نسل جدید محاسبه می‌شوند و جمعیت نسل قدیم با نسل جدید ادغام و روندی اجرا می‌شود تا جمعیت‌های مشابه حذف گردند؛ بگونه‌ای که از هر جمعیت فقط یک نمونه در مجموعه باقی بماند. برای اینکه تعداد جمعیت کنترل شود یک شرط تعداد کل جمعیت را کنترل می‌نماید. چنانچه جمعیت از تعداد مشخص شده بیشتر شود، جمعیت‌های دارای کمترین برازنده‌گی را حذف می‌کند تا تعداد کل جمعیت در محدوده مشخص شده باقی بماند.

با انجام مراحل فوق در واقع یک مرحله از الگوریتم کامل شده است. بنابراین برای رسیدن به پاسخ، روند فوق به تعداد دفعات مشخص شده تکرار می‌گردد. یکی دیگر از روش‌های کنترل تکرار با استفاده از مقایسه پاسخ‌های بدست آمده در چند مرحله است تا اگر از حد مشخص کمتر گردد روند تکرار الگوریتم متوقف شود. در زیر بخش‌های بعدی هر یک از مراحل اعمال الگوریتم ژنتیک و نوآوریهای مربوط آمده است.

۶-۴- روشن انتخاب

برای انتخاب جمعیت‌های مولد نسل بعدی از روش معروف چرخ‌رولت استفاده شده است که با ایجاد تغییراتی در این مقاله، کارایی این روش افزایش یافته است. در روش چرخ‌رولت اگر تعداد اعضا کم و تفاوت مقادیر نیز قابل ملاحظه باشد، روش به خوبی پاسخ می‌دهد.

چنانچه تعداد جمعیت اولیه زیاد و مقادیر آنها نزدیک به هم باشند، این روش کارایی مطلق خود را از دست داده و در واقع توزیعی تقریباً یکنواخت در کل مجموعه را ایجاد می‌کند. برای حل مشکل در این مقاله یکتابع خاص در مجموعه مورد نظر ضرب می‌گردد و سپس روند معمول چرخ‌رولت اجرا می‌شود. بدین صورت که ابتدا مقادیر برازنده‌گی جمعیت‌ها مرتب شده و به ترتیب از کوچکتر به بزرگتر در یک مجموعه X_0 قرار می‌گیرند، حال هر یک از اجزاء مجموعه فوق در یک مقدار که تابعی از ترتیب عضویت در مجموعه (X_0) می‌باشد ضرب می‌گردد.

$$X_n(i) = X_0(i) * F(i) \quad (10)$$

برای مجموعه جدید X_n روند زیر اجرا می‌شود:
برای هر عضو مجموعه X_n رابطه زیر اجرا می‌شود تا
مجموعه جدید X_p تشکیل گردد:

$$X_p(i) = \frac{X_n(i)}{\sum_{i=1}^n X_n(i)} \quad (11)$$

مجموعه نهایی X_f که هر یک از اجزاء آن با رابطه زیر تعریف می‌شوند ایجاد می‌گردد:

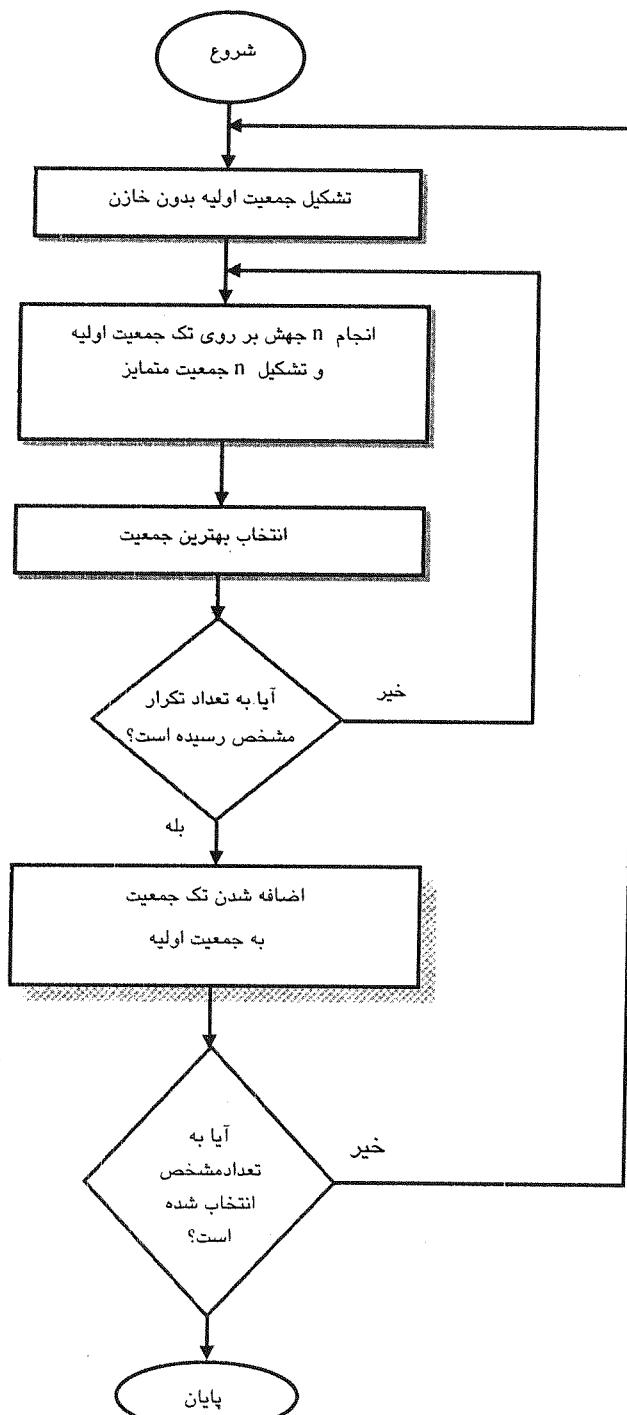
$$X_f(i) = X_n(i) + \sum_{j=1}^i X_n(j) \quad (12)$$

اعضاء مجموعه X_f از کوچکترین مقدار شروع شده و در نهایت به یک ختم می‌شود. برای انتخاب هر جمعیت ابتدا یک عدد تصادفی در بازه $\{0 \dots 1\}$ تولید می‌شود سپس عدد تصادفی فوق با اعضای مجموعه X_f مقایسه می‌گردد و اولین عضوی از مجموعه که دارای مقداری بیشتر از عدد تصادفی تولید شده باشد انتخاب می‌گردد. با استفاده از روند فوق، روند انتخاب بهبود می‌یابد.

۶-۵- روش‌های تولید جمعیت‌های جدید

• جایابی تک نقطه‌ای با ترکیب نقطه شکست

در الگوریتم ژنتیک نسل‌های جدید عمدهاً به وسیله عملگر جابجایی تولید می‌شوند. در جابجایی با ترکیب کروموزم‌های مولد کروموزم‌های جدید تولید می‌شوند. در این مقاله از یک روند خاص برای جابجایی استفاده شده که مبتنی بر نوع کدگذاری و ساختار کروموزم می‌باشد.

شکل(۱): فلوچارت تولید جمعیت اولیه

حال در محدوده کدگذاری توضیح داده شده، یک عدد تصادفی تولید می‌شود و محتوی ژن مشخص شده به مقدار جدید تغییر پیدا می‌کند.

• جهش هم‌زمان به چند مقدار

در این روش تمامی شرایط توضیح داده شده در جهش تک‌متغیره برای چندین بار برای یک ژن (یک نقطه خاص از کروموزم) اجراء می‌گردد و مقدار برآزنده‌گی همه حالت‌ها با هم مقایسه می‌گردد و در نهایت فقط جمعیتی که بهترین برآزنده‌گی را داشته باشد به عنوان جمعیت جدید به مجموعه جمعیت‌های تولید شده اضافه می‌گردد.

۶-۶- روند کنترل جمعیت

در الگوریتم ارائه شده یک ساختار خاص که با تلفیق روش‌های مختلف حاصل شده است، ساختار کلی جمعیت را کنترل می‌نماید. در این روش برای اینکه از به اشباع رفتن جمعیت قبل از رسیدن به پاسخ نهایی جلوگیری به عمل آید از هر جمعیت فقط یک عدد در کل جمعیت می‌تواند وجود داشته باشد و مابقی در اولین بار حذف شده و در تکرارهای بعدی از اضافه شدن جمعیت‌های تکراری به جمعیت‌های موجود جلوگیری می‌شود.

بخش دیگری در این الگوریتم تعداد کل جمعیت را کنترل می‌نماید و چنانچه تعداد کل از یک مقدار مشخص که توسط کاربر تعیین می‌شود بیشتر شود از جمعیت‌های دارای کمترین برآزنده‌گی شروع به حذف می‌گردد تا به تعداد مشخص شده برسد. این روند نیز در سرعت الگوریتم ژنتیک تأثیر بسزایی دارد و از ایجاد مشکلات نرم‌افزاری جلوگیری می‌نماید.

۷- مطالعات عددی

۱-۱- مطالعه بر روی شبکه آزمون

مطالعات انجام شده در این قسمت با استفاده از آزمون فیدر ۳۷ با سه IEEE انجام شده که در شکل (۲) دیاگرام تک خطی آن ارائه شده و اطلاعات الکتریکی آن در جدول (۵) ارائه شده است. در جدول (۴) اطلاعات مورد نیاز جهت اجرای الگوریتم نشان داده شده است، بارهای الکتریکی موجود در این شبکه که به صورت متعادل و نقطه‌ای در نظر گرفته شده است، در جدول (۳) با یک سطح بار نشان داده شده است.

روش کار بدین صورت می‌باشد که یک عدد تصادفی نقطه شکست دو کروموزم را مشخص می‌کند. تمام ژن‌ها از ابتدای کروموزم تا نقطه شکست بطور کامل جابجایی می‌شوند اما نقطه شکست جابجایی نمی‌شود. در نقطه شکست مقدار ژن مربوطه در دو کروموزم بصورت ریاضی با هم ترکیب می‌شوند بدین صورت که دو عدد تصادفی در بازه {۰,۱} تولید می‌گردد.

(m₂وm₁) این اعداد در مقدار ژن‌های کروموزم اول ضرب شده و روابط (m₂-۱) m₁-۱ در مقادیر ژن‌های کروموزم دوم ضرب می‌گردد لازم به ذکر است که این عمل برای دو ردیف کروموزم در نقطه شکست کروموزم‌ها بصورت جداگانه اعمال می‌شود و مقدار ژن‌ها در کروموزم‌های فرزند بدست می‌آید.

اگر مقدار ژن آم در کروموزم اول (C) با C_{2i} و C_{1i} و در کروموزم دوم (b) با b_{2i} b_{1i} مشخص شوند، مقایسه ژنهای فرزند از روابط زیر حاصل می‌شود:

$$\begin{aligned} d_{1i} &= \text{Round}[c_{1i} * m_1 + b_{1i} * (m_1 - 1)] \\ d_{2i} &= \text{Round}[c_{2i} * m_2 + b_{2i} * (m_2 - 1)] \end{aligned} \quad (12)$$

روابط فوق با کدگذاری مربوطه هماهنگی کامل دارند و باعث می‌شود مقادیر ژن‌ها از کدگذاری مربوطه خارج نشوند.

• جابجایی تک ستونی

در این روش پس از انتخاب دو کروموزم، دو عدد تصادفی در محدوده طول کروموزم‌ها تولید می‌شود که عدد اول ستون انتخابی در جمعیت اول و عدد دوم ستون مورد نظر در جمعیت دوم را مشخص می‌کند. برای تولید جمعیت جدید، دو ستون در دو جمعیت با هم جابجا می‌شوند و قسمت‌های دیگر جمعیت‌ها ثابت باقی می‌مانند.

• جهش تک متغیره

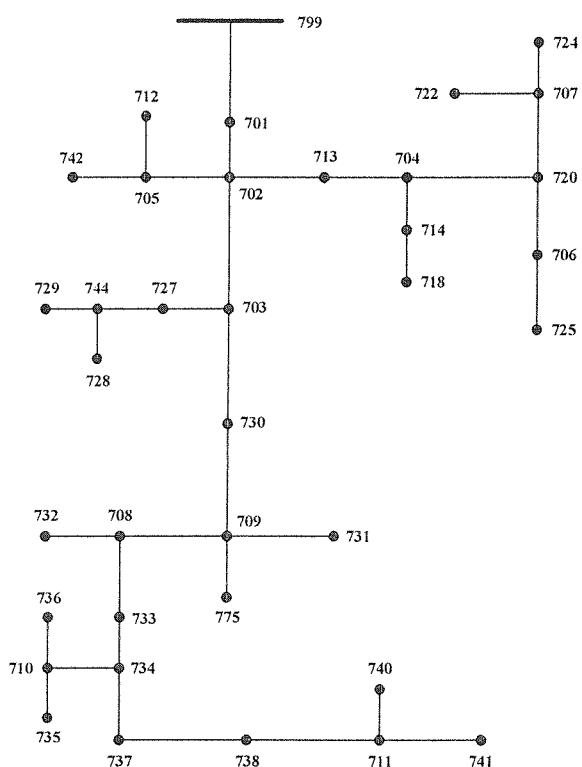
جهش به عنوان یکی از قسمت‌های اصلی ساختار الگوریتم ژنتیک می‌باشد که بسته به شرایط مسئله و نوع کدگذاری با روش‌های گوناگونی انجام می‌گیرد. با استفاده از جهش از یک نقطه فضای جستجو بصورت تصادفی و به یکباره بدون اینکه رابط خاصی وجود داشته باشد به نقطه دیگری از فضای جواب جهش صورت می‌گیرد، این عمل برای جلوگیری از توقف الگوریتم در بهینه‌های محلی بسیار مؤثر می‌باشد. در این روش، یک عدد تصادفی در محدوده طول کروموزم‌ها (تعداد باس‌ها) تولید می‌شود یک عدد تصادفی دیگر نیز شماره سطر مورد نظر را انتخاب می‌کند (یک یا دو برای حافظه ثابت یا کلیدی)،

جدول (۴): اطلاعات مورد نیاز جهت اجرای الگوریتم

2.5 MVA	توان مبنا (S_b)
4.8 kV	ولتاژ مبنا (V_b)
5%	حداکثر ولتاژ مجاز
سال 4	دوره مورد مطالعه
12.5,50,100	پلهای بانکهای خازنی
7%	نرخ رشد بار سالیانه (تمام بارها)
15%	نرخ سود
100-300	قیمت انرژی (kWh / واحد پول)
3000-30000	قیمت خازن ثابت (kVar / واحد پول)
6000-50000	قیمت خازن قابل کلید زنی (kVar / واحد پول)

جدول (۳): بار هر یک از بسیهای شبکه ۳۷ باسه IEEE

ردیف	شماره بس	توان اکتیو (kw)	توان راکتیو (kvar)	توان مبنا
1	701	210	105	
2	702	0	0	
3	703	0	0	
4	704	0	0	
5	705	0	0	
6	706	0	0	
7	707	0	0	
8	708	0	0	
9	709	0	0	
10	710	0	0	
11	711	0	0	
12	712	28	13	
13	713	28	13	
14	714	12	6	
15	718	28	13	
16	720	28	13	
17	722	53	27	
18	724	14	7	
19	725	14	7	
20	727	14	7	
21	728	42	21	
22	729	14	7	
23	730	28	13	
24	731	28	13	
25	732	14	7	
26	733	28	13	
27	734	14	7	
28	735	28	13	
29	736	14	7	
30	737	47	23	
31	738	42	21	
32	740	28	13	
33	741	14	7	
34	742	31	14	
35	744	14	7	
36	745	0	0	
37	799	0	0	

شکل (۲): دیاگرام تک خطی فیدر ۳۷ باسه IEEE

جدول (۵): اطلاعات الکتریکی فیدر ۳۷ بانه IEEE

x(total)	r(total)	باس انتها	باس ابتدا	ماره سکشن
0.036105	0.053544	702	701	1
0.051186	0.098637	705	702	2
0.045732	0.088127	713	702	3
0.049571	0.073514	703	702	4
0.030628	0.059021	727	703	5
0.076779	0.147956	730	703	6
0.010237	0.019727	714	704	7
0.102373	0.197274	720	704	8
0.040949	0.07891	742	705	9
0.030712	0.059182	712	705	10
0.03583	0.069046	725	706	11
0.097254	0.18741	724	707	12
0.015356	0.029591	722	707	13
0.040949	0.07891	733	708	14
0.040949	0.07891	732	708	15
0.076779	0.147956	731	709	16
0.040949	0.07891	708	709	17
0.025593	0.049319	735	710	18
0.164308	0.316625	736	710	19
0.051186	0.098637	741	711	20
0.025593	0.049319	740	711	21
0.066542	0.128228	704	713	22
0.066542	0.128228	718	714	23
0.117729	0.226865	707	720	24
0.076779	0.147956	706	720	25
0.03583	0.069046	744	727	26
0.025593	0.049319	709	730	27
0.071661	0.138092	734	733	28
0.081898	0.157819	737	734	29
0.066542	0.128228	710	734	30
0.051186	0.098637	738	737	31
0.051186	0.098637	711	738	32
0.025593	0.049319	728	744	33
0.03583	0.069046	729	744	34
0.03583	0.069046	775	709	35
0.069578	0.103184	701	799	36

۷-۲- متایسه با جستجوی مستقیم

(الف) در این مطالعه، ابتدا مکان یک خازن $12/5\text{kVar}$ با استفاده از روش جستجوی مستقیم، با قرار دادن آن بر روی تکتک باس‌ها و سپس انتخاب بهترین حالت بدست می‌آید، که در شبکه مورد نظر باس شماره ۷۴۰ می‌باشد، با استفاده از نرم افزار ارائه شده و با شرط ماکزیمم مقدار خازن $12/5\text{kVar}$ جایابی انجام گرفت و باس شماره ۷۴۰ انتخاب گردید که نشان دهنده صحت الگوریتم جایابی می‌باشد.

ب) برای دو خازن $12/5\text{kVar}$ جایابی به صورت جستجوی مستقیم انجام گرفت که باس‌های شماره ۷۴۰ و ۷۴۱ به عنوان دو نقطه کاندید بدست آمدند، با استفاده از نرم افزاری که بر اساس الگوریتم ارائه شده در این مقاله تهیه شده است، نیز آزمایش با ماکزیمم مقدار 25kVar و خازن‌های $12/5\text{kVar}$ انجام گرفت که نتیجه بدست آمده باس‌های شماره ۷۴۰ و ۷۴۱ بود که با روش جستجوی مستقیم یکسان می‌باشد. دو آزمایش فوق با بانک خازنی $12/5\text{kVar}$ و با یک و دو عدد خازن انجام گرفت. چنانچه برای تعداد بیشتری از حالت‌های ممکن با خازن $12/5\text{kVar}$ و در حالتی کلی تر از بانک‌های مختلف خازنی استفاده گردد حالت‌های ممکن قرارگیری خازن‌ها در روی نقاط کاندید بسیار زیاد خواهد شد و برای بدست آوردن پاسخ جستجوی مستقیم زمانی بسیار طولانی لازم می‌باشد.

۷-۳- انجام آزمایش با قیمت خازن صفر

در این آزمایش با صفر قرار دادن تمام هزینه‌های مربوط به خازن‌ها، نتایج بدست آمده تحلیل می‌شود. زمانی که هزینه‌ای برای خازن در نظر گرفته نشده باشد نرم‌افزار باید مقادیر جریان‌های موهومی را صفر نماید. البته با توجه به اینکه آزمایش با پله‌های محدود خازن انجام می‌گیرد، لذا نرم افزار از نزدیک‌ترین مقادیر بانک‌های خازنی استفاده می‌نماید که در شکل (۲) پروفیل مقادیر موهومی جریان سکشن‌های ۲۱، ۶ و ۳۶ نشان داده شده است، در ضمن مقادیر خازن‌ها در جدول (۶) ارائه شده است. یک آزمایش ساده نیز با قیمت انرژی صفر انجام گرفت که مطابق انتظار هیچ گونه خازنی در هیچ یک از باس‌ها جایابی نشد.

۷-۴- انجام مطالعاتی جهت نمایش تاثیر تغییر قیمت‌ها

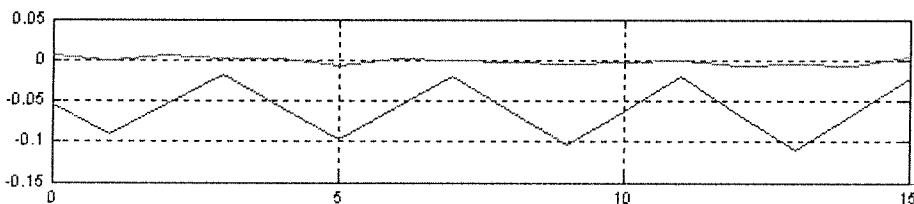
در این قسمت مطالعات مختلفی با تغییر قیمت انرژی و خازن‌ها انجام شده که نتایج بدست آمده برای کاهش قیمت انرژی در چند حالت انجام گرفته و در جدول (۷) ارائه شده است. چنانچه مشاهده می‌شود با کاهش قیمت انرژی مقدار خازن‌های پیشنهادی کاهش یافته است. با تغییر قیمت خازن‌ها نیز نتایج حاصله تغییر می‌کند، در جدول (۸-الف و ب) نتایج تغییر قیمت خازن‌ها نشان داده شده است.

جدول (۷): نتایج تاثیر تغییر قیمت انرژی

kVar خازن	10	20	30	قیمت انرژی	ردیف
kVar خازن	kVar خازن	kVar خازن	شماره باس		ف
0	62.5	75	701	1	
37.5	37.5	0	704	4	
37.5	0	0	705	5	
0	25	0	707	7	
50	0	0	708	8	
0	0	50	709	9	
0	0	25	711	11	
0	0	12.5	712	12	
0	0	25	718	15	
0	0	37.5	720	16	
50	37.5	37.5	722	17	
0	37.5	25	728	21	
0	0	0	729	22	
0	37.5	0	730	23	
0	0	25	733	26	
0	150	0	734	27	
25	0	0	735	28	
0	0	12.5	736	29	
37.5	0	100	737	30	
12.5	50	12.5	738	31	
25	0	0	740	32	
0	25	12.5	742	34	
50	0	37.5	744	35	
325	462.5	487.5	مجموع خازنها		

جدول (۶): مقادیر خازن‌های ثابت و قابل کلیدزنی در هر باس با قیمت خازن صفر

ردیف	شماره باس	خازن ثابت	خازن کلیدی
1	701	25	162.5
3	703	0	25
4	704	0	37.5
5	705	12.5	25
6	706	0	300
7	707	0	75
9	709	0	25
11	711	0	112.5
15	718	0	75
16	720	0	37.5
17	722	12.5	37.5
18	724	0	25
19	725	0	112.5
21	728	0	25
24	731	0	25
27	734	0	100
28	735	12.5	0
29	736	0	125
30	737	12.5	0
31	738	0	37.5
32	740	0	37.5
33	741	12.5	0
34	742	0	37.5
35	744	0	162.5

شکل (۳): کاهش پروفیل جریان موهومی برای سکشن شماره ۶ (به عنوان نمونه) بعد از خازن‌گذاری

جدول (۸-الف): قیمت خازن‌ها

ردیف	خازن ثابت				خازن قابل کلید زنی
	ثابت	kVar	ثابت	kVar	
۱	3000	600	1000	300	آزمایش ۱
۲	6000	1200	2000	600	آزمایش ۲
۳	12000	2400	4000	1200	آزمایش ۳
۴	24000	4800	8000	2400	آزمایش ۴

جدول (۸-ب): نتایج تأثیر تغییر قیمت خازن

آزمایش ۴		آزمایش ۲		آزمایش ۱		ردیف	شماره باس	
خازن ثابت	خازن کلیدی	خازن ثابت	خازن کلیدی	خازن ثابت	خازن کلیدی			
0	0	0	0	0	0	37.5	705	5
0	0	0	0	0	62.5	0	707	7
0	0	0	0	0	0	37.5	714	14
0	0	0	37.5	0	0	0	722	17
0	0	0	0	0	37.5	0	728	21
0	0	0	0	0	25	0	731	24
0	0	0	50	0	50	50	734	27
0	0	0	0	0	0	0	736	29
0	50	0	62.5	0	62.5	0	738	31
0	0	0	0	0	0	0	744	35
50		150		237.5		325		مجموع خازنها

۶-۷- مطالعه شبکه ۶۹ باسه IEEE در مرجع [۱۸]

مطالعاتی با توجه به دیاگرام تک خطی شبکه ۶۹ باسه ارائه شده در [۱۸] و اطلاعات ثابت شبکه، بار و پارامترهای اقتصادی، انجام گرفت که نتایج در جدول (۱۰-الف) ارائه شده است. نتایج بدست آمده در [۱۸] نیز در جدول (۱۰-ب) نمایش داده شده است، با توجه به مقادیر بدست آمده ملاحظه می‌گردد که مقادیر کل خازن نصب شده مقادیر نزدیک بوده و در نقاط انتخاب نیز یک نقطه بصورت مشترک انتخاب شده است ولی نقطه دوم دارای موقعیت کاملاً متفاوت می‌باشد.

۵- مطالعه تغییر پارامترهای الکتریکی

در این مطالعه مقادیر امپدانس (R, X) تمام سکشن‌های فیدر مورد مطالعه دو و پنج برابر شده، تا مدلی برای شبکه‌های طولانی و با امپدانس بالا باشد. نتایج بدست آمده در جدول (۹) ارائه شده است. با افزایش مقدار امپدانس شبکه مقدار تلفات افزایش یافته و در نتیجه مقدار خازن بیشتری نصب می‌شود.

جدول (۹): نتایج خازن‌گذاری با تغییر امپدانس سکشن‌های فیدر مورد مطالعه

Z*5		Z*2		Z		ردیف	شماره باس
خازن کلیدی kVar	خازن ثابت kVar	خازن کلیدی kVar	خازن ثابت kVar	خازن کلیدی kVar	خازن ثابت kVar		
0	50	0	0	0	0	707	7
0	37.5	0	0	0	0	709	9
0	25	0	0	0	0	714	14
0	0	0	37.5	0	0	722	17
0	37.5	0	0	0	0	728	21
0	50	0	50	0	0	734	27
0	62.5	0	62.5	0	50	738	31
0	262.5	0	150	0	50	مجموع خازنها	

جدول (۱۰-ب): نتایج روش پیشنهادی

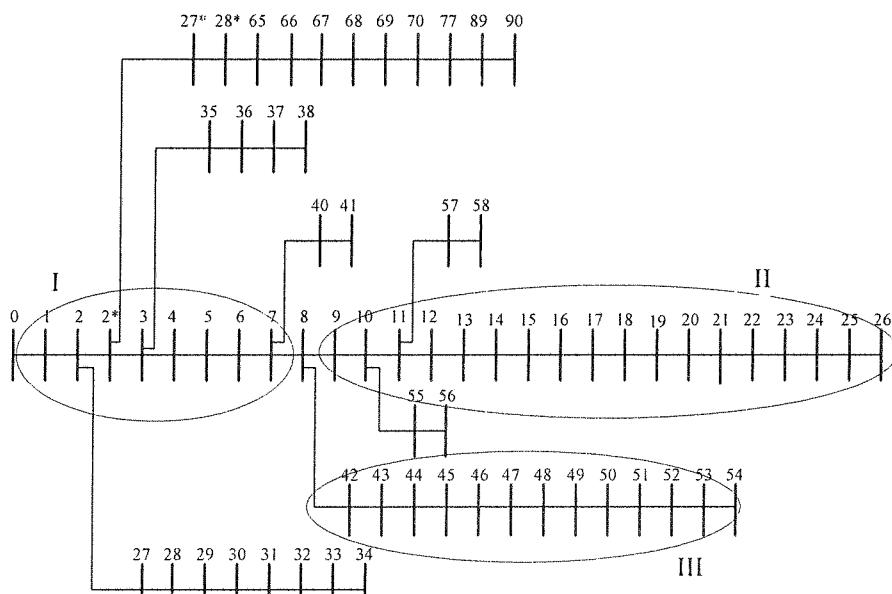
مقدار خازن (kVar)	شماره باس
300	19
1200	50

جدول (۱۰-الف): نتایج مرجع [۱۸]

مقدار خازن (kvar)	شماره باس
300	48
900	50

جدول (۱۱): پارامترها در مناطق مشخص شده در شکل (۴)

X کل قسمت (Ω)	R کل قسمت (Ω)	در صد توان راکتیو	در صد توان راکتیو	توان راکتیو (kw)	توان راکتیو (kw)	شماره
0.488	0.9162	34.84	34.65	938.8	1317.64	I
3.4853	8.4672	19.63	20.19	529.1	767.8	II
2.7685	6.5079	45.52	45.15	1226.7	1716.75	III

شکل (۴): دیاگرام شبکه مورد مطالعه با مناطق مشخص شده

در قسمت III می‌باشد که لزوم جبران توان راکتیو در این بخش را ضروری می‌سازد که با نتیجه حاصله در روش پیشنهادی سازگار می‌باشد.

برای توجیه اختلاف حاصل بین نتایج در روش پیشنهادی و مرجع [18]، در جدول (۱۱)، پارامترهای شبکه شامل مقاومت، راکتانس و درصد توان راکتیو در مناطق مشخص شده آمده است. چنانچه ملاحظه می‌گردد ۴۵/۵۲ درصد از بار کل فیدر

۹- مراجع

- Ng H. N., Salama M. M. A., and Chikhani A. Y., "Classification of Capacitor Allocation Techniques," IEEE Trans. Power Delivery, Vol. 15, No.1, 2000.
 J.V. Schmill, "Optimum size and location of shunt capacitors on distribution feeders", IEEE Trans. PAS, Sept. 1965, pp. 825-832.
 N. E. Ghang, "Locating shunt capacitors on primary feeder for voltage control and loss reduction", IEEE Trans. Power Apparatus and Systems, PAS, Spet. 1969, pp. 1574-1577.
 "Generalized equations on loss reduction with shunt capacitors", IEEE Trans. Power Apparatus and Systems, PAS, Spet. 1969, pp. 1574-1577.
 Y. G. Bae, "Analytical method of capacitors allocation on distribution primary feeders", IEEE Trans. Power Apparatus and Systems, pp. 1232-

۸- نتیجه گیری

- جایابی و نصب خازن در شبکه‌های توزیع، یکی از روش‌های معمول برای کاهش تلفات و اصلاح دامنه ولتاژ می‌باشد. در این مقاله روشی نو برای جایابی همزمان خازن‌های ثابت و قابل کلیدزنی در شبکه‌های توزیع با بار متغیر ارائه شد. این روش بر الگوریتم ژنتیک و با کدگذاری دو سطري برای خازن‌های ثابت و قابل کلیدزنی مبتنی است. در این روش امکان مدلسازی بار در سطوح مختلف و بصورت فازی وجود دارد. نتایج حاصل از اعمال این روش در شبکه‌های آزمون، کارایی آن را نشان می‌دهد.

- T. Ananthapadmanabha, A. D. Kulkarni, A. S. Gopala Rao, and K. Raghavendra Rao, "knowledge based expert system for optimal reactive power control in distribution system" Electrical Power & Energy Systems, vol. 10, no. 1, pp. 27– 31, 1996.
- G. Boone and H. D. Chiang, "Optimal Capacitors Placement in Distribution systems using a genetic Algorithm," Electrical Power & Energy Systems, vol. 15, No. 3, pp. 155– 162, 1993.
- S. Sundhararajan and A. Pahwa, "Optimal selection of Capacitors for radial Distribution systems using a genetic Algorithm," IEEE Trans. Power Systems, vol. 9, No. 3, pp. 1499– 1507, Aug 1994.
- Miu, K.N., Chiang, H. D. and Darling, G., "Capacitor placement, replacement and control in large-scale distribution systems by a GA-based two-stage algorithm", Power Systems, IEEE Transactions, vol. 12, no. 3, pp:1160 – 1166, Aug. 1997.
- H.Lee Willis, "Power distribution planning reference book," Marcel Dekker, 2004.
- Hasio-Dong Ching, Jin-Cheng Wang, "Optimal Capacitors Placement in Distribution System: Part 2: Solution Algorithms and Numerical Results" IEEE Trans. Power Delivery , vol. 5, No. 2, April. 1990.
- [\v7] 1238, July 1978.
- [\v8] M. M. A. Salama, A. Y. chikhani, and R. Hackam, "Control of reactive power in distribution systems with an end-load and fixed load conditions," IEEE Trans. Power Apparatus and Systems, vol. 104, no. 10, pp. 2779– 2788, Oct. 1985.
- [\v9] Capacitor Subcommittee of the IEEE Transmission and Distribution Committee, "Bibliography on power capacitors 1975– 1980," IEEE Trans. Power Apparatus and Systems, vol. 102, no. 7, pp. 2331– 2334, July 1983.
- [\v10] IEEE VAR Management Working Group of the IEEE System Control Subcommittee, "Bibliography on reactive power and voltage control," IEEE Trans. Power Systems, vol. 2, no. 2, pp. 361– 370, May 1997.
- [\v11] N. M. Neagle and D. R. Samson, "Loss reduction from capacitors on primary feeders," AIEE Trans., vol. 75, pp. 950– 959, Oct. in-stalled 195
- [\v12] R. F. Cook, "Analysis of capacitor application as affected by load cycle," AIEE Trans., vol. 78, pp. 950– 957, Oct. 1959.
- [\v13] M. Chis, M. M. A. Salama, and S. Jayaram, "Capacitor placement in distribution systems using heuristic search strategies," IEE Proceedings Generation, Transmission and Distribution, vol. 144, no. 2, pp. 225– 230, May 1997.
- [\v14] J. R. P. R. Laframboise, G. Ferland, A. Y. chikhani, and M. M. A. Salama, "An expert system for reactive power control of distribution systems Part2: System implementation," IEEE Trans. Power Systems, vol. 10, no. 3, pp. 1433– 1441, Aug. 1995.